

A Umuhamagaro (Kuva 3):

❖ Igihuru cyaka umuriro (Kuva 3:1–6)

- Imyaka 40 Mose yamaze i Midiyani ishobora kuvugwa muri make mu buryo bukurikira: yarashatse, agira abahungu babiri, kandi aba umwungeri kwa sebukwe. Yanakoresheje icyo gihe yandika ibitabo bibiri: Yobu n'ltangiriro, bikaba ingenzi cyane mu gusobanukirwa n'iby'agakiza. Ariko ibintu byahindutse mu kanya gato.
- Kuri Horebu (Umusozi wa Sinayi), Marayika w'Imana yabonekeye Mose mu gihuru cyaka umuriro (Kuva 3:1–3). Uyu mumarayika yari nde? Imana ubwayo (Kuva 3:4). Mbere yo kwigira umuntu, Yesu yagaragaye inshuro nyinshi nka “Marayika w'Uwiteka” (ltangiriro 22:11–17; Abacamanza 6:11, 16; 13:17–22; Zekariya 3:1–2).
- Igihe Imana yavuganaga na Mose, yigaragaje nk'Imana ya Aburahamu, Isaka, na Yakobo. Ikigenderewe cyari gisobanutse: Imana yari yamanuwe no gusohozza isezerano ryahawe abo bakurambere no guha Isirayeli igihugu cya Kanani (ltangiriro 12:7; 26:3; 48:3–4).

❖ Amabwiriza y'Imana (Kuva 3:7–12)

- Imana yigaragaza ko ikora, ikoresheje inshinga ngiro: mbona, manuwe, mbaküre (Kuva 3:7–8).
 - (1) **MBONA**: Imana ntiyirengagiza imibabaro. Ibona byose. By'umwihariko ibona kubabazwa n'akarengane bikorerwa ubwoko bwayo (2 Abami 9:26).
 - (2) **MANUWE**: Imana ntirēbēra. Imanurwa no kugendera hagati muri twe. Yibera hagati mu bantu (Kuva 29:45; Yohana 14:16–17)
 - (3) **MBAKÜRE**: Imana, mu gihe cyayo, irakora kugira ngo idukize imibabaro kandi isohoze amasezerano yayo (Yeremiya 29:11)
- Imana yasabye kandi Mose ibyo gukora bisobanutse: Jya muri Egiputa ukureyo ubwoko bwanjye (Kuva 3:10, 12).
- Mose yumvise izo nshingano zimurenze rwose. Ntabwo yari agishaka gukoresha imbaraga ze; ntiyongeye kumva ko ashoboye gusohozza inshingano; yashoboraga gusa kuvuga ati “Ndi nde?” (Kuva 3:11).
- Ubwibone bwe bwari bwarasimbuwe no kwicisha bugufi. Mu kuri, ubwo ni bwo yari yiteguye gukora inshingano ze

❖ Izina ry'Imana (Kuva 3:13–22)

- Buri mana y'Abanyegiputa yari ifite izina, ariko Isirayeli yaramyaga “Imana Ishoborabyose” (Kuva 6:3). Nyuma y'ibinyejana byinshi Abisirayeli banduzwa muri Egiputa, bifuzaga kumenya izina ry'Umukiza wabo (Kuva 3:13).
- Kubera ko muri kiriya gihe izina ryajyanaga n'imico ya nyiraryo, Imana yimenyekanishije ikoresheje imwe mu mico iyiranga: *'ehyeh* (kuba). Imana ihoraho, yahozeho, iriho, kandi izahoraho. Ni“NDI” (Kuva 3:14).
- Uko ibihe byagiye biha ibindi, imivugire y'iri zina yaribagiranye. Imana yarabyemeye kuko ngombwa atari izina ubwaryo, ahubwo ari imico ya nyiraryo. Uwiteka agendera ku byo dukeneye. Dushobora kumwita “Umwungeri,” “Umuganga,” “Ubeshaho,” “Data,”..., “Urukundo.”
- Ngombwa nuko Imana ishaka ko twumva ko ari inshuti magara ituri bugufi, twageraho, dukeneye.

B Gusohozza inshingano (Kuva 4):

❖ Inzitwazo n'izindi mpamvu (Kuva 4:1–17)

- Mbere yo kwereka ko adashaka gusohozza inshingano Imana yari yaramushinze, Mose yatanze inzitwazo “zumvikana” zo kubyanga. Kuri buri rwitwazo, Imana yasubirishije isezerano.

URWITWAZO	ISEZERANO	ICYIGISHO
“Ndi muntu ki?” (Kuva 3:11)	“Nzabana nawe” (Kuva 3:12)	Ubushobozi bwo gusohozza inshingano Imana iduha ntabwo buri muri twe, ahubwo bushingiye ko ari Imana iduha imbaraga. Izabana natwe nkuko yabanye na Mose.
“Witwa nde?” (Kuva 3:13)	“NDI UWO NDI WE” (Kuva 3:14)	Imana ni ukuri, ihoraho, kandi ni iya buri wese ku giti cye; itanga amasezerano kandi buri gihe ikayasohozza; ntigengwa n'igihe; ihora ari iyo kwiringirwa.
“Ntibazanyemera, ntibazanyumvira” (Kuva 4:1)	“Bazemezwa n'ibimenyetso uzakora” (Kuva 4:8)	Imana yahaye Mose imbaraga zo gukora ibitangaza, kandi yakoreye mu mitima y'abantu, bizera ibyo bitangaza. Natwe Yesu yadusezeranije kubidukorera (Mariko 16:17–18).
“Sinigeze mba intyoza yo kuvuga” (Kuva 4:10)	“Nzakwigisha ibyo uvuga” (Kuva 4:12)	Uwaremye ururimi azaduha amagambo akenewe mu gihe gikwiriye (Kuva 4:11; Luka 12:11–12)

- Nuko Imana ibwira Mose iti “inzitwazo zawe si izo? Ushobora gusohozza inshingano, kandi uzabigeraho rwose” (Kuva 4:14–17).

❖ Kugaruka muri Egiputa (Kuva 4:18–31)

- Intambwe ya mbere Mose yateye ngo agaruke muri Egiputa kwari ugusaba sebukwe uruhushya (Kuva 4:18). Afata umuryango we, atangira urugendo (Kuva 4:20). Ariko hari ikintu gitangaje cyabaye. Mu nzira, Imana yashatse kumwica (Kuva 4:24).
- Zipora yumvise ibibaye, afata ingamba zikenewe kugira ngo aburizemo ingaruka zishishana: yakebye umuhungu we (Kuva 4:25).
- Mose (abyohejwe n'umugore we) ntabwo yari yarakebye umuhungu we. Kubw'ibyo, yarimo arenga ku bigize isezerano Imana yagiranye na Aburahamu (ltangiriro 17:10).
- Kwanga ku bushake kumvira itegeko risobanutse ry'Imana byajyaga kubuza Mose kuyobora ubwoko. Iki kibazo cyagombaga gukemurwa mbere yuko asohozza inshingano ze.